Region Stockholm

INTERPELLATION

REGIONFULLMÄKTIGE

Vänsterpartiet 2021-05-04

Interpellation av Maria Mustonen (V) om omstart av kollektivtrafiken

Resandet med kollektivtrafiken har sjunkit drastiskt under coronapandemin eftersom allmänheten har uppmanats att arbeta hemma och att undvika kollektivtrafiken för att minska smittorisken. Företag och organisationer har upptäckt digitaliseringens möjligheter och hittat metoder för att genomföra möten och andra arbetsuppgifter på distans. Många har även insett att cykling är ett fungerande alternativ för att ta sig till jobbet, studier och fritidsaktiviteter. Kollektivtrafiken har även förlorat andelar till biltrafiken under pandemin. Samtidigt som många med tjänstemannayrken har fått sin vardag omkullkastad har endast en av tio i LO-yrken kunnat arbeta hemifrån. Detta har lett till att resandemönstren i vårt kollektivtrafiksystem har förändrats. Resandet på linjer i områden med en stor andel personer med arbetaryrken har inte gått ner på samma sätt och har drabbats av ”pandemiträngsel”. Hur bestående de strukturella förändringarna i resandet kommer att bli är svårt att förutsäga, samtidigt som just detta är avgörande för kollektivtrafikens framtida utveckling.

Mätningarna gjorda före pandemin visade tyvärr inte den önskade utvecklingen av kollektivtrafikens andelar av resandet i vår region - andelen har sjunkit istället för att öka. För fritidsresor är kollektivtrafikens andel ännu lägre än för arbetsresor eftersom trafiken planeras främst utifrån arbetspendlingens behov. Anledningarna till kollektivtrafikens lägre attraktivitet kan antas att vara flera: till exempel ständigt ökande biljettpriser, trängseln under rusningstiden, bristfällig infrastruktur som gör att bussarna fastnar i bilköer, bristfälliga tvärförbindelser, ogynnsam tidskvot och svårigheten att ta sig fram i obekväma tider eller ta med sig cykeln i kollektivtrafiken. Den stora bakomliggande orsaken är att samhällets trafikplanering fortfarande utgår från bilnormen.

Samtidigt som resandet har gått ner har den finansieringsmodell som innebär att ungefär hälften av kollektivtrafiken bekostas av biljettintäkter visat sin svaga sida. Pandemin har förorsakat en stor intäktsminskning, vilket ökat trycket på att göra nedskärningar.

Pandemin kan trots allt lidande och alla ansträngningarna också ses som en möjlighet till eftertanke och en omstart för samhället, kollektivtrafiken inkluderad. Till exempel i Stockholms stad uppnåddes miljökvalitetsnormerna för luftkvalitén under 2020 tack vare minskad trafik. Många städer runt om världen har passat på och gjort om trafikleder avsedda för motorfordon till cykelfiler, men sådana initiativ har vi tyvärr inte sett i Stockholm. På andra håll, till exempel i Skåne, har nya flexibla biljettsystem lanserats för att bättre svara till de ändrade behoven.

Det är tydligt att kollektivtrafikens attraktivitet behöver höjas för att locka både gamla och nya resenärer efter pandemin. Viss omstrukturering kommer troligtvis bli nödvändig för att bättre svara mot de behov som regionens befolkning har. Trafikförvaltningen har aviserat att man överväger nedskärningar för att minska kostnaderna, främst föreslås tidiga och sena bussturer dras in. Detta riskerar tyvärr att eskalera den negativa utvecklingen med minskande kollektivtrafikandelar. Vi i Vänsterpartiet efterlyser åtgärder för omstart av kollektivtrafiken så att utvecklingen kan vändas åt rätt håll.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga ansvarigt regionråd:

1. Hur arbetar trafikförvaltningen för att prognostisera och analysera de ändrade behoven för resandet efter pandemin?
2. Vilka åtgärder ämnar du vidta för en omstart av kollektivtrafiken?
3. Vilka behov för omstrukturering av kollektivtrafiken ser du efter pandemin?
4. Avser du att initiera ett arbete för översyn av biljettpriser och -typer för att öka resandet efter pandemin?

Maria Mustonen (V)